

Valstybinio audito ataskaitos apžvalga
**IGNALINOS ATOMINĖS ELEKTRINĖS EKSPLOATAVIMO NUTRAUKIMO FONDO 2019 METŲ
FINANSINIŲ IR BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIŲ TEISINGUMO BEI LĖŠŲ IR TURTO
VALDYMO, NAUDOJIMO IR DISPONAVIMO JAIS TEISĖTUMO VERTINIMAS**
2020 m. spalio 1 d. Nr. FAE-4

Valstybės kontrolės 2020 m. spalio 1 d. išvadoje pareikšta:

Besąlyginė nuomonė dėl finansinių ataskaitų rinkinio – jis parodo tikrą ir teisingą 2019 m. gruodžio 31 d. finansinę būklę, 2019 metų veiklos rezultatus, grynojo turto pokyčius ir pinigų srautus.

Besąlyginė nuomonė dėl biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio – visais reikšmingais atžvilgiais ataskaitų rinkinys parengtas ir pateiktas pagal LR teisės aktus.

Lėšų likutis 2019 metų pradžioje 0,01 mln. Eur

4,80 mln. Eur įplaukų:

993,7 tūkst. Eur – už Ignalinos atominės elektrinės parduotą turtą
3 788,7 tūkst. Eur – kompensacija

21,6 tūkst. Eur – priemonių vykdytojų grąžintos nepanaudotos ankstesnių metų fondo lėšos

4,46 mln. Eur išlaidų:

63,2 tūkst. Eur eksploataavimo nutraukimo techniniams projektams įgyvendinti

3 057,5 tūkst. Eur – sustabdytų blokų priežiūrai ir finansinei saugai užtikrinti

1 261,6 tūkst. Eur – neigiamiems socialiniams ir ekonominiams valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploataavimo nutraukimo padariniams Lietuvos Respublikos Ignalinos atominės elektrinės regione sušvelninti

63,0 tūkst. Eur – elektrinės eksploataavimo nutraukimo fondo administravimo išlaidoms padengti

10,4 tūkst. Eur – kitos išlaidos

Lėšų likutis 2019 metų pabaigoje 0,36 mln. Eur

PASTEBĖJIMAI

Ignalinos atominės elektrinės eksploataavimo nutraukimas Lietuvai yra išskirtinė finansinė našta.

2019 m. spalio mėn. Vyriausybė Seimui pateikė teisės aktų pakeitimų projektus, kuriais pasiūlė:

- Nustatyti lėšų giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti kaupimo tvarką;
- supaprastinti ir optimizuoti Ignalinos atominės elektrinės eksploataavimo nutraukimo finansavimo mechanizmą;
- likviduoti Ignalinos atominės elektrinės eksploataavimo nutraukimo fondą, siekiant sumažinti administracinę naštą.

IAE eksploataavimo nutraukimas numatomas iki 2038 m.:

3 577,2 mln. Eur – bendra prognozuojama darbų kaina

1 062,5 mln. Eur – panaudota ES skiriamų lėšų iki 2019 m. pabaigos.

186,0 mln. Eur – panaudota iš Lietuvos naciobalinių finansavimo šaltinių (valstybės biudžeto, VĮ Ignalinos atominės elektrinės eksploataavimo fondo ir VĮ Ignalinos atominės elektrinės nuosavų lėšų iki 2019 m. pabaigos.

Valstybės kontrolė atskaitoje pažymi, kad 2020 metais fondo veikla iš esmės nevykdoma:

- 2020 metų fondo lėšų sąmata nepatvirtinta;

- Ignalinos atominės elektrinės eksploataavimo nutraukimo tarpinstituciniame veiklos plane 2020 metams, priemonių, finansuojamų fondo lėšomis nenumatyta

- Sutartys su priemonių vykdytojais nepasirašytos

- Nereikalingo arba netinkamo (negalimo) naudoti valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės turto pardavimo viešieji prekių aukcionai nėra organizuojami

- Disponuojama tik Lietuvos banko sąskaitoje esančiu fondo lėšų likučiu (0,37 mln. Eur), kurių dalį (0,19 mln. Eur) Finansų ministerija investavo į terminuotus indėlius, kurių metinė palūkanų norma sudarė 0,00 proc.

TAČIAU:

Seimui pateikti teisės aktų pakeitimai nepriimti.

Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploataavimo nutraukimo fondo įstatymo Nr. IX-466 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIIIP-4107, kurio esmė pripažinti netekusiu galios VIAEENF įstatymą, bei susiję teisės aktai nepaėję svarstymo stadijos Seime.

Audito komitetas, apsvaustęs šį įstatymo projektą ir lydinčiuosius teisės aktus iš esmės pritarė jiems, tačiau atkreipė dėmesį į tai, kad Vyriausybė turėtų ieškoti kitų papildomų tvarių finansavimo šaltinių (nei kaupimą Rezerviniam (stabilizavimo) fonde) radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti, nes laiku nepriėmus šio sprendimo Rezerviniam (stabilizavimo) fonde nebus sukaupta pakankamai lėšų nei valstybės finansinio stabilumo galimų ekstremaliųjų situacijų ir ekonominės grėsmės atvejų užtikrinimui, nei radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekyno įrengimui bei radioaktyviųjų atliekų tvarkymui. Numatomi pokyčiai taip pat gali dar labiau neigiamai paveikti fiskalinio rezervo kaupimo tempus Rezerviniame (stabilizavimo) fonde